

ÖVERFÖRMYNDARENHETEN

Arvodesprinciper

Den som utses som ställföreträdare (förordnad förmyndare, god man eller förvaltare) har rätt till ett skäligt arvode för sitt uppdrag och rätt till ersättning för de utgifter som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Det är dock viktigt att framhålla att det är överförmyndaren som beslutar om arvode och ersättning till de olika ställföreträdarna, efter de lokala förutsättningar som råder i varje kommun. Huvudregeln säger att huvudmannen betalar arvodet om det inte finns särskilda skäl för annat. Detta framgår av 12 kap. 16 § föräldrabalken (FB).

Ett ideellt uppdrag

Av förarbetena till lagstiftningen framgår att uppdrag som god man eller förvaltare präglas av ett betydande mått av ideell verksamhet (SOU 2004:112 s. 823). Det är ett frivilligt uppdrag och inte fråga om en anställning. Ställföreträdaren kan därför inte förvänta sig att få ett arvode som kan jämföras med lön och som omfattar allt vad denne har utfört för sin huvudman. Ställföreträdaren kan därför inte heller få ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Förvalta egendom

Förvalta någons egendom innebär t.ex. att betala räkningar, fördela och överföra fickpengar, se till att tillgångar placeras tryggt och ger rimlig avkastning. Här ingår även att söka bidrag och insatser som krävs för att förvalta huvudmannens tillgångar på bästa sätt, upprätta förteckning, årsräkning, sluträkning, lämna en skriftlig redogörelse för nedlagt arbete, deklarerat samt ha struktur och ordning. I detta uppdrag utgår 10 % av prisbasbeloppet i arvode per år.

Tillägg kan beviljas när uppdraget kräver extra mycket förvaltning, för detta krävs en utförlig redogörelse. För dessa insatser kan 5-10 % av prisbasbeloppet beviljas extra. Exempel på dessa förvaltningsinsatser kan vara:

1. Flertalet olika placeringar som kräver extra kontakter med banker och andra aktörer.
2. Motverka förfall av fastighet vid tillfälligt dubbelt boende.
3. Förvaltning av skogs- eller näringsfastighet.
4. Personlig distribution av fickpengar vid flertalet tillfällen per månad utifrån huvudmannens behov.
5. Flertalet kontakter med myndigheter, banker eller andra aktörer gällande t.ex. skuldhantering, avbetalningsplaner.

ÖVERFÖRMYNDARENHETEN

Bevaka rätt och sörja för person

I bevaka rätt ingår att se till att huvudmannen inte går miste om något denne har rätt till i samhället på grund av sin nedsättning men även se till att skyldigheter efterföljs. T.ex. ansöka om bostadsbidrag/bostadstillägg, merkostnadsersättning, teckna hemförsäkring samt att se till att aktuella uppgifter (tex inkomster och tillgångar) ligger till grund för bidrag/ersättningar.

I sörja för person ingår att se till att huvudmannen får den hjälp och det bistånd denne behöver för en så bra tillvaro som möjligt, d.v.s. identifiera huvudmannens behov utifrån dennes värderingar. T.ex. behov av hemtjänst, lämpligare boende och att personliga intressen tillvaratas. För detta krävs ett personligt besök i månaden. För detta uppdrag utgår 5 % (bevaka rätt) + 7 % (sörja för person) av prisbasbeloppet i arvode per år.

Tillägg kan beviljas när uppdraget kräver tillfälliga insatser i bevaka rätt som ökar tidsåtgången och engagemanget i uppdraget, för detta krävs en utförlig redogörelse. För dessa insatser beviljas timarvode med 150-200 kr/timme under det år insatsen genomförts. Exempel på dessa insatser kan vara:

1. Huvudmannen behöver ett annat boende varpå en flytt krävs och godemannen får se till att denna flytt genomförs på ett bra sätt.
2. En fastighetsförsäljning och administrationen runt denna.
3. Deltaga aktivt vid mer komplicerade bodelningar/arvsskiften för huvudmannens räkning.
4. Medverkande vid domstolsförhandlingar
5. Vidta åtgärder i och med föregående ställföreträdarens försummelse/misskötsel

Tillägg i sörja för person kan beviljas när uppdraget kräver extra insatser och för detta krävs en utförlig redogörelse. För dessa insatser kan 5-10 % av prisbasbeloppet beviljas extra. Exempel på dessa insatser kan vara:

1. Flertalet kontakter med huvudman, anhörig, boende per månad
2. Uppdraget har kontinuerligt krävt flera personliga besök per månad hos huvudman
3. Stora insatser och stort personligt engagemang av ställföreträdaren för att kvalitativt samordna och säkra upp de resurser som krävs för att huvudmannens behov av omsorg ska kunna tillgodoses.

Ställföreträdaren har enbart rätt till ersättning i de delar av uppdraget som han eller hon blivit förordnad för.

Även om ställföreträdaren inte har att ”sörja för person” i uppdraget är han eller hon skyldig att ha en god kännedom om huvudmannens personliga förhållanden (prop. 1987/88:124 God man och förvaltare s. 139). Sådan information måste ställföreträdaren inhämta för att kunna se till att huvudmannens medel används till dennes nytta. Därför bör det i uppdraget att förvalta egendom och/eller bevaka rätt även ingå att besöka sin huvudman och att ha en personlig kontakt med denne.

Redogörelse för nedlagt arbete skall lämnas in även om uppdraget enbart innebär bevaka rätt och sörja för person.

ÖVERFÖRMYNDARENHETEN

Övrigt

Tillägg kan även ges vid uppstart av nya uppdrag som kräver extra tid, för detta krävs en utförlig redogörelse. Tex identifiera huvudmannens nätverk, att få överblick av uppdraget. För denna insats kan 5 % av prisbasbeloppet betalas ut i arvode.

Kostnadsersättning

Sedan lång tid tillbaka finns en praxis hos överförmyndare att ställföreträdarna får ersättning för utgifter med 2 % av prisbasbeloppet utan uppvisande av kvitton. Ersättningen skulle täcka kostnader för kortare resor, telefon, porto m.m. Något lagstöd för ersättning av dessa 2 % av prisbasbeloppet finns inte. Enligt 12 kap. 16 § FB har en förordnad förmyndare, god man och förvaltare rätt till ersättning för de extra utgifter som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Det är alltså ställföreträdaren som måste visa att utgifterna varit nödvändiga för att utföra uppdraget på ett korrekt sätt samt kunna visa underlag på detta. Kostnadsersättning kan alltså erhållas för en faktisk kostnad.

Resersättning

Ersättning för resor som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande tex för att besöka huvudmannen eller andra instanser (bank, myndighet) för huvudmannens räkning kan beviljas. Ersättning utgår per kilometer vid användning av bil i enlighet med skatteverkets riktlinjer eller för extra kostnad vid nyttjande av kollektivtrafik. Körjournal kan krävas.